Характер і доля Жюльєна Сореля. Твір 10 клас

Уже його назва говорить про глибокий соціальний зміст роману, про сутичку двох сил – революції і реакції. Епіграфом до роману Стендаль узяв слова Дантона: «Правда, сувора правда!» і, наслідуючи його, письменник в основу сюжету поклав справжню подію.
Назва роману підкреслює й основні риси в характері Жюльєна Сореля – головного героя твору. Оточений ворожими йому людьми, він кидає виклик долі. Відстоюючи права своєї особистості, він змушений мобілізувати всі засоби на боротьбу з навколишнім світом.
Жюльєн Сорель – виходець із селянського середовища. Це насамперед підкреслює соціальне забарвлення роману.
Жюльєн Сорель, різночинець, плебей, хоче зайняти місце в суспільстві, на яке він не має права за своїм походженням. На цьому ґрунті і виникає конфлікт роману. Жюльєн сам добре визначає зміст цієї боротьби в сцені на суді, коли йому надають останнє слово. Він говорить: «Добродії! Я бачу перед собою людей, не схильних до співчуття... і бажаючих покарати, разом і назавжди зломити в моїй особі цілий клас молодих людей, які народилися в низах... мали щастя одержати гарну освіту і наважилися приєднатися до того, що багатії гордо іменують суспільством» .
Таким чином, Жюльєн усвідомлює, що судять його не стільки за дійсно скоєний злочин, скільки за те, що він посмів переступити грань, що відокремлює його від вищого суспільства, спробував увійти в той світ, належати до якого він не має права. За цю спробу присяжні повинні винести йому смертний вирок.
Але боротьба Жюльєна Сореля йде не тільки за кар'єру, за особистий добробут; питання в романі поставлене набагато складніше. Жюльєн хоче утвердитися в суспільстві, «вийти в люди», зайняти одне з перших місць, але за умови, якщо це суспільство визнає в ньому повноцінну особистість, людину неабияку, талановиту, обдаровану, розумну, сильну. Він не хоче поступитися цими якостями, відмовитися від них. Але угода між Сорелем і світом Реналів і Ла-Молів можлива лише за умови повного пристосування молодої людини до їхніх смаків. У цьому основний зміст боротьби Жюльєна Сореля з навколишнім світом. Жюльєн удвічі чужий у цьому середовищі: і як виходець із соціальних низів, і як людина високообдарована, котра не хоче залишатися у світі посередностей.
Стендаль переконує читача, що боротьба, яку веде Жюльєн Сорель із навколишнім суспільством, ведеться ним не на життя, а на смерть. Але в буржуазному суспільстві немає місця таким талантам. Наполеон, про якого мріє Жюльєн, це вже минуле, замість героїв прийшли торгаші, самовдоволені крамарі – ось хто став істинним «героєм» у ту пору, в яку живе Жюльєн. Для цих людей смішні видатні таланти і героїзм – усе те, що настільки дороге Жюльєнові.
Постійна боротьба з оточенням розвиває в Жюльєна велику гордість і підвищене честолюбство. Одержимий цими почуттями, Сорель підкоряє їм усі інші прагнення й уподобання Навіть кохання перестає бути для нього радістю... Не приховуючи негативних рис характеру свого героя, Стендаль у той же час виправдовує його. По-перше, викликає повагу складність боротьби, яку він веде: виступивши один проти всіх, Жюльєн змушений уживати будь-яку зброю. Але головне, що, на думку автора, виправдовує героя, – це благородність його серця, великодушність, чистота – риси, яких він не втратив навіть у хвилини найжорстокішої боротьби.
Для розуміння характеру Жюльєна дуже важливий епізод у в'язниці. До останнього моменту єдиним стимулом, що керує всіма вчинками героя, було честолюбство. Але у в'язниці він переконується, що честолюбство вело його хибним шляхом. Водночас у в'язниці відбувається переоцінка почуття Жюльєна до мадам де Реналь і до Матильди. Два образи жінок ніби знаменують собою боротьбу двох начал у душі самого Жюльєна, бо в ньому закладені дві істоти: він гордій, честолюбець і в той же час – людина з простим

серцем, майже дитячою, безпосередньою душею. Коли він переборов честолюбство і гордість, він віддалився від такої ж гордої і честолюбної Матильди. А щиросерда мадам де Реналь, кохання якої було більш глибоким, ніж почуття Матильди, зробилася йому особливо близькою.
Подолання честолюбства й перемога щирого почуття в душі Жюльєна призводить його до загибелі. Юнак відмовляється від спроби врятувати себе, бо тепер життя здається йому непотрібним, безцільним, він більше не дорожить ним і надає перевагу смерті на гільйотині. Така трагічна кінцівка роману досить показова для розвитку характеру героя. Такі особистості як Жюльєн Сорель не змогли знайти застосування своїх здібностей в тому суспільстві, де запанував чорний колір реакції, де вмирало все живе, діяльне й енергійне.